

Силабус освітнього компонента Програма навчальної дисципліни

Основи організації наукових досліджень

Шифр та назва спеціальності

281 – Публічне управління та адміністрування

Інститут

Навчально-науковий інститут соціально-гуманітарних технологій

Освітня програма

Адміністративний менеджмент

Кафедра

Соціології і публічного управління (305)

Рівень освіти

Магістр

Тип дисципліни

Загальна підготовка, Обов'язкова

Семестр

1

Мова викладання

Українська, англійська

Викладачі, розробники

Мороз Володимир Михайлович

volodymyr.moroz@kpi.edu.ua

Доктор наук з державного управління, професор, завідувач кафедри соціології і публічного управління

Досвід професійної діяльності – 33 роки.

Автор 246 наукових та науково-методичних публікацій, 7 з яких оприлюднені у виданнях включених до наукометричних баз Scopus та WoS. Пройшов стажування в Регіональному інституті адміністрації (м. Лілль, Франція), Університеті Тампере (м. Тампере, Фінляндія) та Балтійській міжнародній академії (м. Рига, Латвія). Автор та організатор декількох масштабних за колом охоплення респондентів соціологічних досліджень (співорганізаторами досліджень виступили представники наукової спільноти Латвії, Фінляндії та Китаю) з проблематики трудового потенціалу та якості вищої освіти. Член спеціалізованої вченої ради із захисту дисертацій рівня доктора наук. Член експертної групи МОН України з професійної педагогіки, психології та змісту професійної (професійно-технічної) освіти. Член редакційних колегій трьох наукових видань, два з яких мають статус фахових.

Провідний лектор з дисциплін: «Ризик-менеджмент в системі прийняття управлінських рішень», «Методологія організації наукових досліджень та методика написання наукових текстів», «Глобалізація і політика національної безпеки».

[Детальніше про викладача на сайті кафедри](http://web.kpi.kharkov.ua/sp/professors-ko-vikladats-kij-sklad)

<http://web.kpi.kharkov.ua/sp/professors-ko-vikladats-kij-sklad>

Загальна інформація

Анотація

Навчальна дисципліна «Основи організації наукових досліджень» забезпечує формування цілісних (системних) знань з методології, теорії методу і процесу, методичного забезпечення науково-дослідної діяльності, формування, розробки та обґрунтування шляхів та методів ефективного

вирішення проблем, набуття аспірантами теоретичних знань та практичних навичок щодо здійснення науково-дослідної роботи.

Мета та цілі дисципліни

Мета курсу – сформувати у здобувачів освіти цілісну і логічно-послідовну систему знань щодо організації та проведення наукових досліджень; підготувати здобувачів освіти до самостійної роботи над текстом курсових та магістерських робіт, а також над рукописами наукових публікацій.

Формат занять

Лекції, лабораторні роботи, самостійна робота, консультації. Підсумковий контроль – іспит.

Компетентності

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК04. Здатність удосконалювати й розвивати професійний, інтелектуальний і культурний рівні.

СК07. Здатність самостійно готувати проекти нормативно-правових актів, аналітичні довідки, пропозиції, доповіді, надавати експертну оцінку нормативно-правовим актам на різних рівнях публічного управління та адміністрування.

СК08. Здатність розробляти стратегічні документи розвитку соціально-економічних систем на вищому, центральному, регіональному, місцевому та організаційному рівнях.

СК09. Здатність здійснювати наукову та дослідницьку діяльність у сфері публічного управління та адміністрування.

Результати навчання

РН04. Використовувати сучасні статистичні методи, моделі, цифрові технології, спеціалізоване програмне забезпечення для розв'язання складних задач публічного управління та адміністрування.

РН05. Визначати пріоритетні напрями впровадження електронного урядування та розвитку електронної демократії.

РН07. Уміти розробляти національні/регіональні програмні документи щодо розвитку публічного управління, використовуючи системний аналіз і комплексний підхід, а також методи командної роботи

РН12. Планувати і здійснювати наукові та прикладні дослідження у сфері публічного управління та адміністрування, включаючи аналіз проблематики, постановку цілей і завдань, вибір та використання теоретичних та емпіричних методів дослідження, аналіз його результатів, формулювання обґрунтованих висновків.

Обсяг дисципліни

Загальний обсяг дисципліни 150 год. (5 кредитів ECTS): денна форма: лекції – 32 год., практичні заняття – 32 год., самостійна робота – 86 год.; заочна форма: лекції – 6 год., практичні заняття – 6 год., самостійна робота – 138 год.

Передумови вивчення дисципліни (пререквізити)

" Основи публічного управління та адміністрування", " Менеджмент органів публічної влади", "Державне та регіональне управління"

Особливості дисципліни, методи та технології навчання

Під час проведення лекційних занять з навчальної дисципліни передбачено застосування таких методів навчання: пояснювально-ілюстративний метод (демонстрація на екрані слайдів презентацій, візуалізації навчального матеріалу); метод проблемного викладення; частково-пошуковий, або евристичний метод (лекції за окремими темами викладаються в проблемній формі) Під час проведення семінарських занять застосовується: репродуктивний метод (засвоєння базових понять курсу); частково-пошуковий, або евристичний метод (під час підготовки індивідуальних проектів); дослідницький метод (студенти самостійно вивчають

літературу, джерела, ведуть дослідження, виміри та виконують інші пошукові дії для створення презентації на задану тему). Семінарські заняття можуть бути побудовані у формі дискусії.

Програма навчальної дисципліни

Теми лекційних занять

Тема 1. Вступ до дисципліни «Основи організації наукових досліджень»

Місце та роль науки у забезпеченні суспільно-політичного та соціально-економічного розвитку людства. Наукові винаходи які змінили світ. Підходи до тлумачення категоріального змісту дефініції «наука».

Тема 2. Базові категорії організації наукових досліджень: загальна характеристика змісту та особливості його прояву

Підходи до визначення категоріального змісту «методологія». Предмет вивчення методології. Система, рівні та класифікаційні групи методології. Функції методології в науці. Підходи до тлумачення категорії «наукове дослідження».

Тема 3. Класифікація (типологізація) наукових досліджень

Класифікація наук. Класифікація наукових досліджень та характеристика змісту основних класифікаційних груп.

Тема 4. Діалектика єдності наукових підходів, принципів та методів у межах наукового дослідження

Підходи наукового пізнання. Місце та роль наукових підходів у методологічному забезпеченні наукового пошуку; аналіз змісту наявних у науковій та навчально-методичній літературі підходів до тлумачення дефініції «науковий підхід»; загальна характеристика змісту основних підходів наукового пізнання. Принципи наукового пізнання.

Тема 5. Методи наукових досліджень

Методи наукових досліджень: категоріальний зміст тлумачення дефініції. Загальна класифікація методів наукових досліджень. Загальна характеристика основних методів наукових досліджень.

Тема 6. Інформаційне забезпечення наукових досліджень

Документальні джерела інформації. Види наукових документів. Довідкові документи та стандарти Організація експертизи наукових текстів. Інформаційні та бібліографічні джерела інформації Техніка роботи зі спеціальною літературою. Електронний пошук наукової інформації.

Тема 7. Наукове мислення в організації та проведенні наукових досліджень

Сутність, особливості та стилі наукового мислення. Управління знаннями. Інтелектуальний капітал. Проблеми формування наукового мислення.

Тема 8. Технологія наукового дослідження

Процес наукового дослідження і його загальна характеристика. Загальна характеристика основних структурних елементів наукового дослідження.

Тема 9. Наукова робота та особливості її організації

Основні положення Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» (Витяг). Особливості організації наукової роботи

Тема 10. Місце та роль академічної доброчесності у забезпеченні якості освітньої та наукової діяльності

Нормативно-правове підґрунтя актуалізації становлення та розвитку академічної доброчесності у науково-освітньому просторі України. Механізми виявлення та попередження плагіату. Місце та роль наукової етики у розбудові кар'єри дослідника

Теми практичних занять

Тема 1. Вступ до дисципліни «Основи організації наукових досліджень»

Загальна характеристика тих з наукових винаходів, які найбільш суттєво вплинули на розвиток людства; загальна характеристика найбільш відомих винаходів українських вчених; винаходи, відкриття яких було випадковим.

Тема 2. Базові категорії методології організації наукових досліджень: загальна характеристика змісту та особливості його прояву

Основні категорії Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» та характеристика їх змісту; порівняльний аналіз наявних у науковій та навчально-методичній літературі тлумачень категоріального змісту дефініції «наукове дослідження».

Тема 3. Класифікація (типологізація) наукових досліджень

Порівняльний аналіз поглядів вчених щодо тлумачення змісту феномену класифікації наук, а також визначення його значущості для впорядкування наукових знань; діалектика розвитку проблематики класифікації наук; перелік галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти. Аналіз змісту наявних у науковій та навчально-методичній літературі підходів до класифікації наукових досліджень; класифікація наукових досліджень відповідно до: використаних у їх межах методів, сфери використання їх результатів, різновидів зв'язків із суспільним виробництвом, ступеня важливості їх результатів для народного господарства, джерел фінансування, тривалості наукового пошуку, рівня доведенням наукових і науково-технічних знань до стадії їх практичного застосування, місця проведення наукових пошуків, складом якостей об'єкта безпосередньої уваги тощо.

Тема 4. Діалектика єдності наукових підходів, принципів та методів у межах наукового дослідження

Місце та роль наукових підходів у методологічному забезпеченні наукового пошуку; аналіз змісту наявних у науковій та навчально-методичній літературі підходів до тлумачення дефініції «науковий підхід»; загальна характеристика змісту основних підходів наукового пізнання. Аналіз змісту наявних у науковій та навчально-методичній літературі підходів до тлумачення дефініції «принципи наукового пізнання»; загальна характеристика змісту основних принципів наукового пізнання; актуалізація логіки співвідношення між науковими «підходами», «принципами» та «методами»; послідовність дій молодого вченого щодо вибору теорій, напрямів, принципів та методів організації наукового пошуку

Тема 5. Методи наукових досліджень

Порівняльний аналіз наявних у науковій та навчально-методичній літературі тлумачень категоріального змісту дефініції «метод» («метод дослідження»); місце та роль наукових методів в організації наукового дослідження. Аналіз змісту наявних у науковій та навчально-методичній літературі підходів до класифікації методів наукових досліджень; загальна характеристика змісту класифікаційних груп.

Тема 6. Інформаційне забезпечення наукових досліджень

Підходи до класифікації документів; різновиди видань та їх загальна характеристика: книжкове видання, журнальне видання, газетне видання, листове видання, буклет, карткове видання, листівка, карткове видання, комплектне видання, аудіовізуальне видання, неопубліковане видання тощо; офіційні документи. Особливості організації електронного пошуку та обробки наукової інформації; загальна характеристика електронних пошукових сервісів та особливості їх використання; потенціали Google Scholar для інформаційного забезпечення наукового дослідження; рекомендації з організації електронного пошуку наукової інформації.

Тема 7. Наукове мислення в організації та проведенні наукових досліджень

Актуалізація проблематики управління знаннями для забезпечення розвитку на індивідуальному, організаційному та глобальному рівнях; підходи до тлумачення категоріального змісту дефініції «управління знаннями»; місце та роль управління знаннями у вирішенні організаційних задач; актуалізація проблематики інтелектуального капіталу та її зв'язок з проблематикою управління знаннями; модель управління знаннями організації.

Тема 8. Технологія наукового дослідження

Тлумачення категоріального змісту дефініцій «технологія наукового дослідження» та «логіка наукового дослідження»; особливості розробки технології наукового дослідження; загальна характеристика змісту основних етапів організаційної роботи дослідника щодо проведення наукового дослідження.

Тема 9. Наукова робота та особливості її організації

Відмінності наукової роботи від інших різновидів людської діяльності; різновиди оформлення дослідником авторських результатів наукових пошуків: есе, реферат (відмінність реферату від есе), тези доповіді (структура тез доповіді), наукова стаття (загальна характеристика структурних елементів наукової статті), монографія (вимоги до монографій та практика підготовки їх змісту)

Тема 10. Місце та роль академічної доброчесності у забезпеченні якості освітньої та наукової діяльності

Загальна характеристика змісту та особливостей використання механізмів виявлення та попередження плагіату; досвід європейських країн у боротьбі з плагіатом; огляд систем для виявлення текстових запозичень, а саме: Urkund, Turnitin, Copyscape, Copyscape, PlagAware тощо; методи приховування плагіату та проблеми їх виявлення. Місце та роль наукової етики у розбудові кар'єри дослідника; тлумачення категоріального змісту дефініції «етика науки»; проблема відповідальності вченого перед науковою спільнотою та суспільством; етичні проблеми у визначенні авторства та співавторства; вимоги до етичних якостей учених.

Теми лабораторних робіт

Лабораторні роботи в рамках дисципліни не передбачені.

Самостійна робота

У межах тематичного спрямування змісту навчальної дисципліни кожному слухачу пропонується виконати індивідуальні завдання (реферат). Тематика індивідуальних завдань узгоджується з викладачем з прийняттям до уваги навчальних (наукових) інтересів кожного конкретного слухача. Крім того, кожен студент, повинен підготувати тези доповіді для участі у роботі науково-комунікативного заходу або рукопис наукової статті. Тематична спрямованість рукопису наукової праці повинна відповідати змісту однієї з навчальних дисциплін передбачених освітньо-професійної програми.

Література та навчальні матеріали

Основна література

1. Бірта Г. О. Методологія і організація наукових досліджень: навч. посіб. / Г.О. Бірта, Ю.Г. Бургу – К.: «Центр учбової літератури», 2014. – 142 с.
2. Важинський С.Е. Методика та організація наукових досліджень : навч. посіб. / С.Е. Важинський, ТІ. Щербак. – Суми: СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2016. – 260 с.
3. Основи методології та організації наукових досліджень: навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнтів / (Конверський А.Є., Лубський В.І., Горбаченко Т.Г. та ін.) за ред. А. Є. Конверського. — К.: Центр учбової літератури, 2010. – 352 с.
4. Академічна доброчесність: виклики сучасності : збірник наукових есе учасників дистанційного етапу наукового стажування для освітян (Республіка Польща, Варшава, 02.12 – 13.12.2019) / Польсько-українська фундація «Інститут Міжнародної Академічної та Наукової Співпраці», Духовна Академія Університету Кардинала Стефана Вишинського, Фундація ADD. – Варшава, 2019. – 148 с.
5. Основи наукових досліджень у соціальній роботі: навч. посіб. / (Букач М.М., Попова Т.С., Клименюк Н.В. та ін.); за ред. М.М. Букача. – Миколаїв: ЧДУ ім. Петра Могили, 2009. – 284 с.
6. Чмиленко Ф.О. Посібник до вивчення дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень» / Ф.О. Чмиленко, Л.П. Жук. – Дніпропетровськ: РВВ ДНУ, 2014. – 48 с.
7. Швець Ф.Д. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посібник / Ф.Д. Швець. – Рівне: НУВГП, 2016. – 151 с.

Додаткова література

8. Гуторов О.І. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посібник / О.І. Гуторов. – Харків: ХНАУ, 2017. – 272 с.
9. Євтушенко М. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посібник / М. Євтушенко, М. Хижняк. – Київ: Центр навчальної літератури, 2019. – 350 с.
10. Каламбет С.В. Методологія наукових досліджень: навч. посіб. / С.В. Каламбет, С.І. Іванов, Ю.В. Півняк Ю.В. – Дніпропетровськ: Вид-во Маковецький, 2015. – 191 с.
11. Крушельницька О.В. Методологія та організація наукових досліджень: навчальний посібник / О.В. Крушельницька. – К.: Кондор, 2006. – 206 с.
12. Медвідь В. Методологія та організація наукових досліджень (у структурно-логічних схемах і таблицях) / В. Медвідь, Ю. Данько, І. Коблянська. – Київ: Університетська книга, 2020. – 219 с.

13. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посіб. / (І.С. Добронравова, О.В. Руденко, Л.І. Сидоренко та ін.); за ред. І. С. Добронравової (ч. 1), О. В. Руденко (ч. 2). – К. : ВПЦ «Київський університет», 2018. – 607 с.

14. Мокін Б.І. Методологія та організація наукових досліджень : навчальний посібник / Б.І. Мокін, О.Б. Мокін. – Вінниця : ВНТУ, 2014. – 180 с.

15. Хрущ Н. Методологія і організація наукових досліджень / Н. Хрущ, П. Григоруk. – Київ: Кондор, 2017. – 206 с.

Система оцінювання

Критерії оцінювання успішності студента та розподіл балів

Бали нараховуються за наступним співвідношенням:

- поточне тестування: 35% семестрової оцінки;
- самостійна робота у вигляді написання реферату (15%) та виконання інших індивідуальних завдань (10%);
- іспит: 40% семестрової оцінки

Шкала оцінювання

Сума балів	Національна оцінка	ECTS
90–100	Відмінно	A
82–89	Добре	B
75–81	Добре	C
64–74	Задовільно	D
60–63	Задовільно	E
35–59	Незадовільно (потрібне додаткове вивчення)	FX
1–34	Незадовільно (потрібне повторне вивчення)	F

Норми академічної етики і політика курсу

Студент повинен дотримуватися «Кодексу етики академічних взаємовідносин та доброчесності НТУ «ХПІ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність. Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися в навчальних групах з викладачем, а при неможливості вирішення конфлікту – доводитися до відома співробітників дирекції інституту. Нормативно-правове забезпечення впровадження принципів академічної доброчесності НТУ «ХПІ» розміщено на сайті: <http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/akademichna-dobrocheshnist/>

Погодження

Силабус погоджено

Дата погодження, підпис

Завідувач кафедри
Володимир МОРОЗ

17.05.24

Дата погодження, підпис

Гарант ОП
Віталій КРУГЛОВ

17.05.24